

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztőségi szállás:
a szentegyházutczába, Kendeffy-ház 487 számánál.
Kiadó hivatal:
Stein János könyvkereskedésében.

Előfizetési díj:
Évnyegyenként 3, félre 6 pfrt, külföldre évnegyenként 4 pfrt.
Megjelenik a K. Közlöny minden Kedden, Csütörtökön és Vasárnap.
Hirdetések minden egyes hirdetés után 10 pkr bérlegdíj és minden négyhásas egy sor után számítandó 4 pkr beküldése mellett közzétételnek.

A lap szellemi érdekeit illető közlemények a szerkesztőséghez, az anyagi ügyeket tárgyalók u. m. előzetes, hirdetések, reclamatiók sat. a kiadó hivatalhoz utasítandók bérmentesítetten.

TAKARÉKOSSÁG!

I.

Azt mondá a napokban egy jó barátom, midőn elszomorodva tevék említést a remélt urbéri kárpótlási tőkéknek megkezdött elpazarlásáról: hiában ragadok tölte tárgyban; mert a kik a forradalom idején kiadásuk miatt kénytelenek valának adósságokat rakni, s most lefizetésük végett adják el urbéri kárpótlásaikat, ezekre nézve szerencse, hogy adósságaiktól menekedhetnek, s hibáztatni őket nem lehet; a kik pedig könnyelműen tékozzolják el, azoknak hiában irok, ők hirtapod nem olvasnak, vagy ha néha reá is akadnak, azt mint unalmast dobják el, kivált ha hibáikat érintette.

És ha csak ők forognának kérdésben; ha azon könnyelműek, kik atyáik által vér, s viharok közt szerzett, és oly sok századok rombolásai közt épen megtartott vagyonnak ezen papírhulladékaik képesek most, a haza általános nyomorának közepette, megfontolatlan kiadásokra elfecsérelni, csak magok pusztulnának el; akkor igenis tehetnők, hogy hagyjuk őket békén veszni. De ők nem vesznek csupán magokra: körülöttük a számos család, s ezen ivadék van hivatva, e hazát, ha még fenmaradhat, fentartani; melyet most oktan fenyűzősökek megmérgeznek, és szoktatják oly életmódhoz, melyet ők egyedül vagyonnak egész tömegének birtokában se képesek gyógyozni; adósságokra újabb adósságokat halmoznak, végre ezek súlyáért remélt urbéri tőkéiket adják el legfeljebb két-harmad áron, mig fogy. És ekkor a sor reá kerül az allodiumokra; mig az is tönkre van téve, veszve ők, de nem csupán magokra; veszve velek együtt több gyermek, kiknek kebleik el vannak ferdítve, és bele szoktatva szükségeselek képzelni azokat, miknek legnagyobb része szükségfeletti; kiket miután a pra-

tensivitásban felneveltek, ők magok tesszik tönkre még azon vagyon is, mely ezeknek bár valódi szükségüket kiállni képes lenne. A család nő és szaporodik, de életre-valóság, azon tudomány nélkül, hogy kevéssel megelégedjék. A vagyon naponként pad, mig végre elfogy. A könnyelmű családfo elhal, már maga is szükségben; s utána marad a számos ivadék, szegény, éhhetetlen, kevély, kétségbeesett, és munkátlan; a korszoruból, melyet eldödeink legérdemesbebebből fontak, és a hon templomába örök fűzőr gyanánt helyeztek vala, egy virág kiesett, örökre; soha többé eredeti helyére vissza nem fog lépni.

Jól tudjuk mindnyáján, miként történeken ezen előleges eladások urbéri kárpótlásunkra nézve; a pénztözsér a hitelesen kimutatott kárpótlandó összeg száz forintjáért ad előre 60-t vagy 65-t, de ugy, hogy a földesur lekötött biztosítékul allodiumát nem csupán azon kész-pénz összegig mi kifizetett, hanem az eladott egész kárpótlási tőkéig; és szintugy a kamatot is addig, mig az urbéri papirosok kiadatnak, nem a kapott kész-pénz, hanem a kárpótlási százak, s ezerek után fizeti. Ki bár ily áron is szabadulhat a forradalmi feladások okozta adósságaitól, az, de csak az, tegyen ilyen alkut. Azonban a ki fenyűzésért, számítás nélküli költségeikért, azon ferde fogalomért, hogy sorsához képest neki így kell tartani asztalát, házát, öltözetét sat. különben az emberek majd mit fognak róla mondani: elvesztegeti azon romdarabokat, melyek a forradalmi összeomlás után még részül jutnak; ki képes ily alkut néhány pipere-czikkekért kötni: az alig ha gondolkodott valaha azok valódi értékéről, melyekért a nagy áldozatot hozza.

Volt idő, melyben a legnagyobb szegyennek tartott valamely jószágot, bár egy urbéres telket is, eladni. Szent volt ezen eszme, és több alapja volt, mint a

mostani pénz-bálványozásnak azon föld, mit egy darab arany betakar, több valódi becses bir, mint maga azon arany, mely reá tétetik; azon kis föld-darabkából egy kalász nő ki, mely az éhezőknek egy falatot ad. Nevezze bárki ezt tulzott theoriának, de a leggyakorlatibb igazság Erdélyre, és annak magyar nemzetiségére nézve. Mig a föld nagy része a magyar arisztokratia sajátjának marad, addig történeke bár mi rólunk és körülünk, Erdélyben a magyar nemzetiség állani fog. De terítse be bárki ennek birtokát aranyaival, adja a mostani — nemzedék kezébe, s vegye el a földet tőle: az aranyok szét fognak repülni és a felaranyozott nemes, koldus, földönfutóvá lesz, s Erdély bármi inkább, mint magyar. Ki azon eszmét: „birtok mobilizációja“ legelőbb kitalálta, az ásta alá alapját az arisztokrátiának, és szépen hangzó szóba öltöztette szíve valódi indulatját: a más birtokára vágyakodást. Ám az eszme szétterjedt, hatalomra nőtt, és veszélyessé lett, veszélyesebb Erdélyre nézve, mint bárhol; mobilizálja bárki, azaz: szép uton-módon egy-egy vechslí fogással csipegetse el a Tiszaháton az arisztokrátiának mindenét: az mégis magyarnak marad; de ismételjük, mit oly sokszor mondtunk: „Erdélyben megszűnik a magyar nemzetiség és a civilizatio, mikor az arisztokratia összeomlik.“

Azon urbéri papír, melyet a könnyelmű oly haszontalanságokért dob el magától, őseinknek nagy vagyonaért adatik; anélkül becsesebbnek kell tehát előttünk lenni, miután alig kapjuk meg benne elvesztett földünk értékének negyedét; az urbéri kárpótlásban egy hold föld-évi haszna 1 frnak, — a földadó iránt jelenleg folyó munkálatokban egy hold föld-tiszta haszna négy forintnak vétetett közép-számítással. Az 1848-ki urbéri felszabadulás véletlenül ért minket, számítottunk időkre és jövedelmekre, melyeknek leggyászosabb ellenkezője jula részünkbe; és tettünk mi, tettek eldö-

deink adósságokat, melyek bármi hiteltörvények mellett is arisztokrátiánkat — mely azokat a régi viszonyok közt megbirta volna — tönkre nem teszik; de veszve birtokunk egyik legbecsesb részét, veszve gazdaságunk erejét, és kidulatra a nagyobb rész mindenéből, mi elvihető és elpusztítható vala, jelenleg azoknak vállait, kik sorukat meggondolni képesek, nyugtalanítólag nyomják, melynek súlya mig rajtunk van, nincs egy gazdasági vállalat, nincs egy szebb s jövedelmezőbb rendszer, melyhez bárki foghasson, mert nem tudja a perczet, mikor fog tetszeni hitelezői közül valamelyik „mobilizációra“ vágyakodónak, ötlet megkezdett munkájában megakadályozni, vagy legalább megzavarni.

E bajtól, e zsibbasztó terütlől urbéri papirosaink által menekülhet ki arisztokrátiánk; e czélra kell törekedni minden családapának, ki előtt gyermekei jövőendő sorsa szent. Ki elfecsérelni semmiségekre urbéri tőkéjét, vagy nyakán maradnak forradalom előtti adósságai, melyeket nem többé papirokkal, hanem olcsón és a vevők kegye által határozandó áron elkobozott allodiumának árával kell a mostani hiteltörvények szerént megfizetnie akkor, midőn a hitelezőknek tetszik. Vagy ha szerencsés adósnak nem lenni, megfosztja magát előre azon pénztőkétől, mely kezébe önként megv birtokai instrualására, a mely papirokért kibocsátatásukkor nem hatvanat vagy hatvanötöt, hanem — mint a közelebb kiadott kamatpapirok példája mutatja, — csakhamar 80-t kapna készpénzül; — s pedig ezen utóbbiakat is megkezdették volt a tözsérek kibocsátatásuk előtt előre lealkudni ötvenre. Egész Európában egyetlen papirnak sincsen biztosabb jövője, mint az urbérkárpótlási kötelezővényeknek. Mig a többi papirok a legcsekélyebb politikai szélvullattól halomra dőlnek, midőn a híres Nordbahn részvényei buknak, midőn a birodalomban a legelső pénzhatalom, a 60 millió pengő fo-

ALADÁR.

Eredeti beszély.

Gr. Bethlen Zsigmondtól.

VII.

(Folytatás.)

A hosszas fársáng végre eléré végét, eljött hushagyó-kedd nagy napja. Mily sok apának örömszája ez, mert tudják, hogy ez beféjezi a farsangi költségek hosszú sorozatát. Aladár kényelmesen nyújtózott keleti szőnyeggel bérterített kerekétén, bódor füstöket eresztgetvén pipájából. Izgatottsága kissé csöndesült, hanem a homlokán összevont redők bizonyíták, hogy komoly gondolatokkal foglalkozik. Egy hét telt már el, mióta nejét ártatlanul lealázá, s azóta nem is látá őt. Sőt még gyermekét is letépte az édes anyai kebelről. Ilon állapota sajnálatra méltó volt, egy levele sem küldhetett felbontatlan, egy sem érkezett olvasatlan. S mindezt miért kelle szenvednie, mert férjét határtalanul szerette. Habár a legalaválabb bánásmódot is tapasztalta, ő mégis imádtá férjét, békén tűrte a keserűséget, mert Aladártól jött mind az. Buzgó imádkozott Isténéhez, hogy férje szenvedélyét csillapítsa. Négy napi hasztalan kísérlet után, végre sikerült, komornája által reá bérni egy lovaszt, hogy Halmi bárónő kezébe csempészessen egy levelet, ki azt majd Geizának át küldend. Tudatta Geizával minden baját, a legkisebb körülményt se feledve. Szerencsére Geiza a boldog Margittal épp Brassóba érkezett. Rögtön értésére adá Ilonnak, hogy csak várjon nyugodtan, mert mindent rendbe-

hozand, csak bizza sorsát egészen reá, férjének ne említse Brassóban létét, minthogy azt a dolog végéig titokban akarja tartani. S bíztek csak Isteben, mert ő még boldog lesz. E biztató tudósítás egészen átvillanyozá lelkét, megerősíté már-már roskadozó testét. Ugy szerzett volna már férje karjai közt lenni, s mondani: ismét enyém vagy Aladárom, minden feledve, most már boldogok vagyunk. Oh! de nem mehetett, ajtai zárvák, s ha mehetne is, csak durvasággal illetné a félreértő féltékenységet.

* * *

A mint mondtam, Aladár hushagyó-kedden keleti kényelemmel nyújtózkodék kerekétén, s komoly gondolatok foglalkoztaták. Ő is szenvedett, mert szerette Ilont, megcsalva gondolván magát, s elragadtatva szenvedélyétől, tette azt, a mit tett. Voltak perczek, a midőn megbánva cselekedeteit, Ilonhoz akart rohanni, hogy bocsánatát esedezze, de mindig előállott a féltékenységek lappangó ördöge, hogy újabb kegyetlenségekre izgassa megrongált lelkét. „Mennyi szenvedés egy nőért, ki engem nem szeret; hogy imádtam őt, s mégis megtudott csalni. De hátha csalódom, hát ha minden csak csalóka tünemény. Oh, ha tudnám, mily boldog lennék. Ilon, Ilon! szerez újból, add vizsza nyugalmam, miért tudtál megcsalni. Igen, ő megcsalt. Nem nézett mindig ugy Tornyaíra, a mint csak szerető tud mosolyogni; nem érte maradt akaratom ellen franczia négyesen? nem neki szorította hévvel kezét, s kit látogatott meg Tornyai, honn nem létem alatt? Ki tudja, mond mind inkább fölhevülve, most is mily tervet koholt ellenem? De esküszöm, hogy nem fog célt érni, ha én nem bírhatom, más sem élvezi karjai édes ölelését.

E perczben egy inas levelet nyújtott át, hirtelen felbontván a következőt olvasá:

„Uram! Elég volt már öntől ennyi méltatlanságot turnóm; midőn nőt vett, nem azt ígéré, hogy mint bűnöst rab gyanánt fogva tartson. Ugy hiszem, eleget szenvedtem. Midőn e soraimat olvassa, én már messze járok Zöldpataktól, s nem is fogok addig oda visszatérni, mig térdeim nem kérénd tölem bocsánatot. Egy jó barát ment meg öntől. gróf Arkosi Ilont.“

„Ah! kárhozat. Minő hang ez? ... Én kérek tőle bocsánatot, holott ő a vétkes, még ő tesz szemrehányásokat. De ki lehet azon jó barát? kinek védő karjai segíték férjétől megszöknie. ... Bizonyosan Tornyai; átok read, te gaz csabító, hogy így összerontad nyugalmam, bemocskolád becsületes nevemet. Hej! legények, lovat szaporán, majd ki tudom én a szép galamb fészket.“ Tíz percz múlva eszeveszett-ként száguldott paripáján Brassó felé.

Már jól bésteveledett, midőn megérkezett; egyenesen Arkosiékhöz lovagolt, tudakozódott neje felől, de hasztalan. ... A felébredt gyantától üzette rohamt Halmi báróné lakásához, ott a kapus azt mondá, hogy nincs a bárónénál, de talán a Magyar-korona című vendéglőben lesz. Dühösen szaladtott a vendéglő felé, itt megtudá, hogy Ilon a 2-dik számú szobában lakik.

„Gróf Tornyai itt van szállva.“
„Igen uram! a 3-dik szám alatt.“
„Gondoltam“ mond magában, „hogy tette a szemrehányásokat, azonban Tornyaival egy vendéglőben lakik. Vargyasiné ő nagysága honn van?“

„Egy néhány percz előtt ment el egy urrál.“
„S ki volt azon ur?“
„Nem tudom, mert mindketten álarczosak voltak, a grófnét is csak hangjáról tudám fölismerni.“

„Jól van, csak még egyet; minő ruha volt rajtok.“

„A grófnőn rózsaszín selyem, a mint a szobaleány mondja — dominó — bíz én nem tudom; az ur pedig valami csikos nadrág, csikos ing, meg kerek kalap, nagy veres kendő volt derekára kötve.“

„Elég! vedd ezt tudósításovért“ egy tell erszényt dobott eleibe és sietve távozott. Képzeltetni Aladár kedélyhangulatát; már a féltékenységek viperafogai marcangolák árva lelkét, midőn Zöldpataktól elindult és ezen sejtelmével annyira meglepető tudósítások, természetesen, még magasabbra fokozák ingerültségét. Zarándokruháit öltvén magára, nagy fehér szalku álczával haladtott fel a kivilágított grádi-con, e szelid lelkületű vándorhoz szokott botot dühösen vervén a grádiós kövezetére.

* * *

(Folytatjuk.)

Könyvismertetés.

Gyakorlati magyar nyelvtan, németek számára, a magyar nyelv szelleme szerint, párhuzamban a német nyelv sajátjaival; írta Kovács Samu. I. Alaktan. Kolozsvárt, a szerző tulajdona. Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel, 134 lap. Ára 1 frt pp.

Irodalmunk minden ágában közelebbbről élénk munkásság és mozgalom fejtelt ki; de nem kevésbbé öröndetes jelenség nemzetiségünk, hogy az újabb időben nemcsak a hon keblében, hanem külföldön is édes nemzeti nyelvünket többen tanulmányuk tárgyává tették.

A nyelvtanuláshoz eszközei a nyelvtanok. Ha a németajkuak számára kiadott magyar-

rintnyi alappal működő credit mobilier papirjai csak most közelebből rövid idő alatt 238-ról 212-re leszállottak: az erd. urbérk. kötelezvények alig $\frac{1}{8}\%$ -ot vártak. — Ezen papirt keresik és keresni fogják, árfolyamának naponként nagyobbodnia kell, mert nem kártya papír. Nem hajt nagy hasznót, nem lehet szédélgek után megmilliómosodni, mint más papírral, de veszteni se lehet ám, mert biztos alapra van fektetve s azért van kelendőse, azért keresik a „kupeczek“, azért küldenek ki alkuszokat faluról falura. Tán fáradnának, ha a papír rossz lenne? Minek tehát oda dobni potom áron, midőn naponként hág?

A közelebbi múlt év és a jelen nevezetes krízisei Erdélyi arisztokráciájának. Az 1857-ik évi első szeptemberi hitelezői által megrohanatva a kamatokért, s mindazért, mit a tőkékből az urbéri moratorium valódi eszméje ellenére a felmondhatók osztályába csigázhatának, környezve volt terhektől, melyek hordozásában a késett urbéri kárpótlás se segített. Szép áldás vala akkor mezeinken, szőlőinkben; de az európai közbéke másutt mindenhol áldást hozva, átok lett nálunk, kik hasznót hajtó természetek nézve elszigetelten állunk, s a mi kapcsolatunk van, az szegénységünket tetézve, juttat hozzánk gyári cikkek, hogy drágábban fizessük mint bárhol Európában. Hallatlan olesóság állott be természetek nézve piaczaikon, minő 1848 óta, sőt a forradalom előtt is több évek óta Erdélyben nem vala. — Lefolyt az év, termékeink el vannak vesztegetve; ájtjuk a mostanra, nagyobbán üres csürrel, gabonással, pinczével, megküzdötték a szilárdak a vészszel, és a könnyelműek vesztegettek; és se a szilárdakat ostromlók, se a könnyelműeket rászédők meg nem gazdagodtak, mert ha az ostrommal és annak kinaival arányban áll a siker: ám mutatassanak ők csak egy tájat, egyetlen várost, melynek ipara, kereskedése, s jóléte a szilárdak által hozott és a könnyelműektől bevett vagyonból oly jelentékeny haladást tett, mint a minő az e végre csinált zaj vala.

A jelen évben aratásunk a hon nagy részében annyit se adott, mennyi őszvetéseinkre magnak kell; az extrémumokba rugó időjárás miatt silányul felett töröküzánk leforrázva a korán beállt dértől; szőlőink a legszűkebb termésrel, éretlenül, dértől megromolva. A múlt évből nagyon kevés, sőt az egészet tekintve, szinte semmi maradvány. — Ekkor indulnak meg az urbéri kárpótlási tőkékre nézve az előleges alkuk; s a helyett, hogy földesurainkat a hő de olesó termésnek, és a reá következett terméketlenségnek inségei fel-

ébresztették volna; a helyett, hogy érezze az 1856-ki első szeptemberi felmondást, számát vetnének azon ehhez képest sokkal nagyobb ostrommal, mi az urbéri moratorium megszűnésakor minden adósságaikra nézve bekövetkezendik: mégis találtattak, kik most is könnyelműen költenek s alkuszszák urbéri tőkéiket.

És hová vezet ez? csöndes öngyilkolásra fajunknak, mely viharok közepett képes vala egy évezreden keresztül hazánkat birni; melyet miután mongol, tatár, török sat. ki nem irhatott, egy e börzei fogást, elvakítva a divat és fényűzés bolygóitól saját közökkel vezérelnek ki irására. GÁL JÁNOS.

AZ ÉRMELLÉKI BORKERESKEDELMI EGYLET.

Magyarország igen elevenen látszik fogadni azon eszmét, melyért mi lapjainkban még ekkor siker nélkül küzdöttünk, de a mely körül csakugyan tettünk már oly magánylépéseket, miszerint remélhetjük, hogy rá, kerül a sor, a szőlőművelés fontosságára szép pénzforgalom kilátásával figyelmeztetni olvasóinkat. Addig azonban, míg ez megtörténhetik, örömmel idvezeljük Magyarországi vidékeink is ébredését e tén, melyen hogy minket megelőznek, azt csak egy sajnálatos elmulasztásnak tulajdonítjuk, melynek éppen a napokban jöttünk tudomására.

De hagyjuk máskorra ezt, s most fordítsuk figyelmünket ezen újabb borkereskedelmi egyletre, mely mostan „ermelléki“ név alatt szervezi magát.

Előrajzából ismertetésül álljanak itt a következő sorok:

„Hála a nemzetek szellemének, honfiai kezébe juttat nagy részt a közlekedés legsebesebb lüktető ere — a vasút, — s midőn a vasutak által urunk birodalma legszélsőbb határaiig, mint közös, és egyenlő alattalok léphetünk ki a világborkereskedelem nagy piacára: — a hol, a mi egy oldalról a magunk közvetett vagyonsodását eszközöljük, ugy más részről urunk dicsőségét is neveljük, édes hazánk, a birodalom e része életrevalósága bemutatásával: — kikeresők, mely rész illet minket a sok teendőből, s ugy véljük, hogy honunk kimeríthetetlen kincsei közt egyik főtenyező leend bizonyosan, — és különösen — az utánozhatatlan ermelléki borkatorbor, melyről Széchenyi elcsélt harmadfél tízeddel már elmondta, hogy „fehér asztali borkat, u. m. a könnyű, ermellekit s a t. izlésem szerint a világ minden fehér borai előbe teszem.“ — Mely ha valódi természeti minőségében adatik élvezetül, bizonyára nagy kelendőségére számolhat természetje. — S követve gr. Széchenyinek azon axiomámondatát, hogy „a mely nagy követ egy ember tán meg se mozdíthat, sokan, ha azt jó helyt fogják, az égbe hajtják.“

A folyó évi augusztus hó 16-kán egy ermelléki borkereskedelmi társaságba alakulánk

200,000 — kétszáz ezer — ezüst forint alapon, 100 és 50 pftos. részvények után; mely társulat egy felől saját merényletére vásárol borokat és viszi azt kereskedésre, más felől a termelők bizományosságát is elvállalja. — Általában oda fog működni, hogy a befizetett részvények minél több tisztá haszonnal örvendeztesse meg a részvényes tagokat, — de a mennyiben a részvényesek rövidségére nem lenne, a nemrészvényeseket se zárja ki, a közbenjárása által eszközölhető eladástól, — és ezen elv az alapszabályokban bőven ki van fejtve.

Mely társulat, hogy az eddigi kedvezőtlen borászat helyébe egy, a világ kedvét kereső és az élvezni vágyó népeket most nyugatról, éjszakeről, majd keletről s délről magunkhoz vonzó, s az által az ermelléki bortermelőknél egy kincsforrást szerző testületté váljék: tiszteltet hívok fel különösen minden honfit és honleányt, hogy vegyének részt a biztos jövedelmű részvényekből, az aláírási íven jegyezván fel becses neveiket.

Meg lehetnek győződve, hogy a mint egy részt ezen részvények saját, s utódaik jólétét mozdítják elő: ugy más részt, részvétel által erőre segítik ezen társulatot, hogy képes lehessen minden csempészettől megvédeni a korunkig mindig sujtott bortermelő közönséget.

A száz, s illetőleg ötvenforintos részvény 20% csak az alapszabályok felsőbb helyekről leérkezése után fog és pedig elégséges időközönként befizetett, megjegyezve, hogy az első részlet készpénzben lesz befizetendő, — a többi részlet — tetszés szerint — alkalmasnak talált borokban is befizetethetik.

Kelt Vajdán, 1857-dik évi aug. 24-kén.

Az ermelléki borkereskedelmi társulatalakítására kiküldött választmány elnöke

NAGY LAJOS, s. k.

Ezen, földiparunk előmozdítása mellett még illő nyereséggel is kecsegtető vállalatban, a kik részvényesekként osztozni szándékoznak, aláírásaikat szerkesztőségünknek szintén megtehetik, hová az alakuló választmány érdemes elnöke által egy aláírási ív megküldetett.

KÜL- ÉS BELFÖLDI LEVELEZÉS.

Konstantinápoly, sept. 30-án. — Itt a fővárosban semmi közlésre méltó hír, ha ugy futtában meg nem említem, hogy Joinville herezeg családjaival együtt megérkezett ide le, s több személyektől látogatott meg, a napokban Odesszába utazandék, s onnan Krimbe menend Sebastopol megvédésére; hogy Pellissier s Simons bevégezve az ázsiai orosz-török határszéli munkálataikat, hétfőn megérkeztek ide; s hogy a szultán egy hétfőn kiadott rendelete Musztaf beyt, a hadsereg fő élelmezőjét, igazságügyi miniszterre nevezte ki Ahmet Vefek bey helyébe, s hogy helyét a hadseregnél Medzid Effendi által töltötte be. Még megemlíthetném azt is, hogy mr. Balistrini egy tengeralatti sürgöny tervét nyuj-

totta be a frank kormánynak, mely szerint Marseilleből a byéresi szigeteken Korsikán át egész Konstantinápolyig nyulna el ezen vonal, ezen terv el van fogadva, s a munkálatok rövid időn meg fognak kezdetni.

S most, miután a főváros üres érdektelen újdonságait ösmered, tegyük egy szemlé a nagy három világrészre terjedő birodalom tartományait, talán találunk valamit, mi a közlésre érdemesebb leend.

Oláhországhoz ti közelebb vagyunk, de mégis megtörténhetik, hogy levelem által hamarabb tudandjotok meg az oláhországi választások eredményeit. Éppen most melegen szedtem ki a távirati nagy kemenczéből. A választások bevégeződtek, s a megválasztott követek többnyire unionisták, Krayovárol Stirbey és Bibesco, Ghyka György és Demeter Bukarestből választottak.

Albaniában a kormányt nyugtalanító mozgalmak vannak, Dibrában, Pisrend, Pristina, Jakova és Ipek tájékán nyílt lázadásba tört ki a harcziar arnautok elégtelensége, s hogy ezen mozgalomnak komoly színezete van, mutatja, hogy Abdy pasha 8000 embert huzott össze, s a mult bétén elindult Dibrába a rend helyreállítására, csak hogy a szigorú tél ezen út nélküli hegyes vidéken nem leend igen kedvező a hadi munkálatokra.

Tunisiából folyó hó 10-ről írják, hogy egy francia flotta, melyet a Bretagne, Ulm, Tourville, Auszterlicz, Algesiras, Arcol, Prince Jerome gőzös-sorhajók, Isly gőzös fregat és Duchayla gőzös korvette képez Tréhouart admirál parancsnoksága alatt megjelent a város előtt, az admirál Mr. Boché francia consul kíséretében a Marsay palotába ment a bey látogatására; — hosszas tanácskozások eredménye lehetett a bey egy új constitúciója, melyet 8-án a pradoi palotában hivatalnokainak, ulemainak s a consulok jelenlétében közrebocsátott. Ezen rendelet hosszas pontjait elhallgatom, csak is értelmét vonom ki — mely körül-belül ez:

Büntető és kereskedői vegyes törvény-székek állítása.

A törvény előtti egyenlőség, egyenlő adó, a katonai ősszeírás elrendezése, s a szolgálati határidő meghatározása.

Szabad vallásgyakorlat.

11-kén a bey a Bretagne-ra ment, — az admirálnak látogatását visszaadandó; — ez rémitő bámulatot gerjesztett, mint még soha nem történt esemény ezen fanaticus országban.

Bakalum.

Bern, oct. 3. 1857. — Tisztelt barátom! azt ígertem, hogy a svájci állatkiaállításról tudósítomat heklüldöm; — írni megirtam ugyan, de lehet, az

nyelvtanokat vizsgáljuk: ugy találjuk, hogy egyik a másik feletti előnye dacára, nem mutatja fel azt az egyenes utat, melyen legkönnyebben eljuthatni édes nemzeti nyelvünk alapjainak ismeretére. Némelyek a latinnyelv szerkesztése fonalán indulnak, mások az Ahn gyakorlati francia nyelvétanát, (mely minden elterjedés mellett is nélkülöz egy rendszeres tanmenetet) szolgailag utánozzák, midőn némelyek az Ollendorf rendszere felvételét elégségesnek tartják, annak fennen hírszélésre, hogy az által négy hó alatt a magyarnyelvet teljesen elsajátíthatni. Igénytelen nézetünk szerint, a magyarnyelv csak is saját szelleméből kiinduló, s ezt felkaroló nyelvtan szerint taníthatatik oki és célszerűen. Egy ilyen nyelvtan hiányát főleg az idegen ajkúak sajnosan, sőt némi nehezteléssel érezték; annál nagyobb örömmel kell tehát e jelen művet üdvözlünk.

Kövés irodalmi mű jelent meg tehát a közelebbi években, melyet több okunk lenne hazafias örömmel fogadni, mint a jelen ismerttésem tárgya. S egy se találkoztott a magyar hírlapirodalom kevesebb rokonszenvével, mint az előttem fekvő, mert mindezek mellett is, hogy a szerző jelen mive életrevaló munka, hosszas tanulmány és gondolkodás szüleménye, sok eredetiséggel bír, a mennyiben a magyarnyelv szellemét, a németnyelv sajátosságaival teszi felfoghatóvá a tanuló előtt: — bátran állíthatom.

Már maga azon körülmény, hogy szerző édes anyai nyelvünk megtanulását szándékozott könnyíteni a német ajkúakra nézve, kik közelebből jöttek be hazánkba; lehetetlen, hogy őszinte rokonszenvünket fel ne ébressze, a szerző hazafias munkássága iránt, ki egy oly munkát bocsátott közre, nem kis áldozattal, mely minden esetben hiányt pótol irodalmunkban, s érezhető szükség volt.

A közelebbi politikai viszonyok folytán, főleg a hivatali osztályból, több idegen ajkúak jöttek be Erdélybe, kik állatták, hogy a magyarnyelv tudása nélkül szép hivatásukat be nem tölthetik, s mindenképp igyekeznek nyelvünkkel megismerkedni, inkább ezek kedviért látszik írva lenni e könyv, ezek teszik előfőzőtőnek nagy részét, ezek közül főnek többen szerző által, jelen munka segítségével a magyarnyelv szellemével és sajátosságaival megismertette.

Nem sorolom én ezt az ugynevezett önmaguktól tanító divatos (!) nyelvtanok közé, hanem egy oly jól választott tanmenetű kézikönyvnek, mely közepes képességű útmutató mellett is, könnyen és hamar elérhető vezet.

Jól mondja szerző előszavában, „hogy a magyarnyelv, mint keleti nyelv, az európai több nyugati nyelvektől egészen eltérő sajátosságokkal bír,“ s hogy ezen sajátosságokat igyekezett nyelvtanában kiemelni, igen helyes tapintat-ra mutat.

Jelen füzet az Alaktant foglalja magában, s nyolcz részre van osztva (mely felosztás csak is az érett korúak figyelmeztetése végett jelöltet ki, midőn a beszéd részei kevés, érthető, tisztán fogalmazott szabályok megemlése mellett, gyakorlatian tárgyalatnak.) 1-ső rész a betűkről, 2-dik a névelőkről, 3-dik a nevek-ről, 4-dik a névmásokról, 5-dik az igékről, 6-ik a szóviszonyítókról, 7-dik az igehatározókról, 8-dik a köt- és indulat-szókról, s végre egy kis toldalék a magyar betűk kiejtéséről; mindenik rész sok gyakorlatokkal van kísérvé és felvilágosítva, melyeknek papirai kiírása, azokból újaknak képzése, s egyik nyelvből a másikra és viszont átfordítása eléggé nem ajánlható.

De bővebb ismertetés végett nyissuk fel magát a kézikönyvet. Előttünk áll a 33-ik gyakorlat, melyben éppen a személyes-névmások tárgyalása kezdődik, hol megjegyzi a szerző, hogy a személyes-névmások ragozása szabálytalanul történik, hogy itt a ragok nem hátul, hanem elöl tételnek, s még az egy alaku ragok is, a személyes névmással egy szóba olvadnak; ezután az első személyű (én) névmás négy önálló esetével megismertette, utána teszi, hogy én a ragozásban, m, a m, am, em, im változik át, s ezt azonnal példákban mutatja meg, így: aurf mir (én-re) re-ám; neben mir (én-mellé) mellém sat. és erre mindjárt jó a gyakorlat.

De menjünk tovább a 61-dik gyakorlatba, a birtokos-névmások, s így a nyelvünkben anynyira sajátosság birragozás jön elő. Itt a szerző a következő általános szabályt adja elé, hogy a birragok nem a nevek eleibe, hanem utána tételnek, s miután így képezettek, veszik fel a rendes névragokat. S miután megemlétték, hogy enyim mein, a ragozás alkalmával m, am, om, em, om, változik át, rögtön példával teszi láthatóvá, így: fá m, mein Baum; kertem, mein Garten sat.-re is gyakorlat következze.

Éppen ily érzékeltető modorban adja elé az igéket is, melyből száraz mutatónyok felhozásával nem untatjuk az olvasót; azonban megjegyezzük, hogy e kis nyelvtan átlapozásával a született magyar is könnyebb s tisztább fogalommal ismerkednek meg nemzeti nyelvünk szabályai és eredeti sajátosságaival, mint sok tudományosan s elvont értelmezésekkel irt nyelvtani munkákból.

A szerző ügyes tapintatára mutat, hogy nem sok szavát karolt fel nyelvtanába, s azok is egytagu s könnyen képezhető szavak, hogy ezáltal a kezdő tanuló kedve fokoztassék.

Egy nagy előnye még ezen kézikönyvnek, hogy nyelvünk minden sajátossági a célszerű gya-

korlatokban cursiv betűkkel, s így feltűnőleg vannak nyomva, mely által lehellen, hogy a kevésbbé figyelő tanulóknak is emlékeiben meg ne maradjon. midőn másfelől magát a tanulást is határtalanul könnyíti.

A munka nyomtatása igen csinos, kiállítás is izletes, a különböző írt és folyó, német és magyar betűk nagy figyelemmel vannak összeállítva, mi egy nyelvtannak nagy előnyére válik, az ev. ref. tanoda nyomdájának dícséretére szolgál.

Ha ezen megjelent első folyam a közönség részvételével találkozik, ezt követi a második folyam, mely a szó-képzést (etymologia) a nyelv beszédrészein át, gyakorlati felfogással tárgyalandja, mi által a tanulóknak nyelvünk kimeríthetetlen kincseit, biztos útmutatóul szolgáltat. A harmadik egy magyar olvasó könyv leend, két folyamban. Az elsőben szerző magyarnyelvtan rendszere szerint, a könnyebb és egyszerűbb tételektől fokontként a nehezebb és összetettekre átmenőleg gyakorlatokat tartalmazand, melyeknek készítése a szerző, miután az I. Alaktanban a szabályokat már megismertette, szabadabban mozoghat, s ezek mintegy kiegészítői lesznek az első részben adott gyakorlatoknak. A második remekíróinkból célszerű választással szemelvényeket fog hozni.

Ájánjuk ezen megjelent első füzetet a közönség figyelmébe és pártolásába, hogy a 2-dik és 3-dik füzet megjelenése követesse, s a szerzőnek kedve legyen még azon szándéka ki-viteléhez is, hogy a magyarok számára gyakorlatilag irt elemi németnyelvtant is ki-adhassa.

Pataki Ferencz.

semmi ahoz képest, mi most itten van. — Tegnap nyílt meg itt a gazdasági kiállítás, ma volt a díszmenet a városba hat lovas szekereken a kertészek, a kender-mívelés, szőlőmívelés, sajt-készítés, mezei-gazdaság, méhészet, képviselve minden szekeren hat pár emberrel; a szekerek közt számtalan férfi, asszony, leány, gyermek, cantonja díszruhájában, dolgozó eszközével halada büszkén koszorú-lüzek közt. — Ezt látam ma és keblem dagadozott, szemem könybe lábadt a dícső látványon, s gondoltam, ha Erdély külön környéke ily menetet tartana, mily felséges lenne. — Stuttgartban, látam a pompát, — arról hallgatók, azt ön megláthatja minden lapban; az ittenieket megírom, mihelyt lehet, most testileg lelkileg annyira kifáradtam teméntelen utamban, hogy lehetetlen; — azonban csakugyan fogadja rövid leírását az itt látottaknak.

A kiállítás e hó 1-én, tegnapelőtt nyitott meg. A beküldött mindennemű gyümölcsök, növények, virágok stb. a gazdag ősz legtermészetesebb és pompás képét adják, a melyet látni kell, hogy tiszta fogalmunk lehessen e festői változatosságról. A képzetet s maga a festő nem képes ily gazdagon tükrözíteni vissza a buja tenyészetű évszak ez utolsó stadiumát.

Az egész kiállítás, a melyet kertészek és magánosok által beküldött növények segítségével, Pupikofert díszítik ur rendezett, gazdagon ellátottnak mondható. Legnevezetesebbek Pitter ur küldeményei Lausanne-ból, aztán a zürichi, thurgau, graubündeni és más gazdasági egyletek, jelesen az éretl szőlők, borok és gazdasági eszközök.

Tegnap délelőtt Bern utcáin tarka-barka néptömegek hemzsegték. A nemzeti ünnepélyre siető kíváncsiak roppant számmal érkeztek vaspályák, postakocsik, s teméntelen sok berni szekerecskéken, úgy hogy a vendéglőkben minden zug el van foglalva. Sokan érkeztek Svájcz keleti részéről, a neuenburgi hegyek közül és Freiburgból. Az öltözékek különféle-sege furcsa és érdekes színt kölcsönöz a tolongó népek. A svájci népviseletnek majdnem minden neme képviselve van itten. Tegnap délután az ünnepély terén és a városban a közönség nagy gyönyörrel bámulta a sajátos costume-öket. Különösen magára vonta a figyelmet egy párocska a szt.-galli fejedelemségből; a leány rikító vörösbe volt öltözve, a fiúnak hatalmas kalapja vala a la Napoleon, s kezében bunkós bot. A wallisi nők furcsa kalapjaikkal szintén megérkeztek már. Nagy hatást idéznek elő a freiburgi asszonyok menyasszonyi öltözeteikben.

Csütörtökön reggelig mintegy 500 darab nagy barom lön kitüntetésű bizonyítványal ellátva; ebből fele rész Bern cantonból (Simmenthal és Oberhasle) való. Bejelentve 900 db volt, ide nem számítva az aprómarhákat. A bizottmány szigorú vizsgálatot vitt végbe. A svájci faj tekintélyesen volt képviselve minden cantonból; Graubünden és sz.-Gallen is jól viselték magukat; Uri, Unterwalden és Luzern aránylag. Freiburg és Waadt sokat jelentettek be, de kevés találatot méltánylásra méltónak.

N. K. Kam.

Verespatak, oct. 3-án 1857. — Tisztelt szerkesztő ur! A 128-dik számú K. Közlöny K. naplójában a második * után ez áll: „Verespatakon a József-bányában egy közönséges bánya-munkás augusztus végén és szeptember elején először 82, aztán ismét 8 font termés-aranyat kapott stb.” Szeretnők tudni, vajjon a szél vitte-e önöknek ezt a colossalis hirt, vagy valaki csak kacérkodni akart az önök bizalmával. *) Hisz mi, kik Verespatakon lakunk, s a történt dolgokat szemmel kísérjük, erről mit sem tudunk. Pedig, ha valaki valamelyik bányában nem 83 + 8 font, hanem csak 83 pisétát a mi egy fontnak $\frac{1}{100}$ -át teszi — kap is, már az egész bányász-nép-nél tudva van. Hanem, hogy egy bányá-

ban 7 nap alatt, pl. sept. 12-től 19-kéig egyszer 8, s aztán $14\frac{1}{2}$ font termés aranyat kaptak, az igaz. Ezen bányának neve „Alsó Ferdinánd,” melyet nem egyes bánya-munkás, hanem 23 „társ” — így nevezik a bánya-birtokosok egymást — miveltet. A $15 \times 8\frac{1}{2} \times 23\frac{1}{2}$ font aranyat a k. fejevári pénzverdében beváltván, kaptak érte 2545 vert aranyat, mely összegből a négy bánya-felügyelőt — huttmam, kilizetvén és a bánya költségét fedező quantumot levonva, annak, kinek egy egész birtokrésze van a bányában, jutott 100 d. vert arany. Ez az a példás eset. Példás azért, mert a forradalom előtől fogva jóval, egész mostanig, egyszerre ily áldás sem mutatkozott. De kérdjük meg a bánya-birtokosokat, s azok közül némelyeket, kik a huzamos áldástalanság miatt, s a tetemes költség mellett magokat, s egész családjokat a biztató remény kíséretében véginságra juttattak, vajjon a 100 arannyal visszakapták-e, avagy csak $\frac{1}{4}$ -ét is elköltött pénzükhöz? O nem! Azért hát nagyon kár nagy szájjal kürtölni az üres híreket; kár, mert az által egy „képzelt” Californiát csinálunk e szegény bányász-helységből, s azon nyomasztó körülményt, mely e jámbor bányász-népnek fekszik, még vagy terhesbbé tesszük, vagy legalább annak in statu quo-ját megmaradni eszközöljük. Inkább bizony az üres nagy hírek kürtölése helyett így kellene felsóhajtanunk: „Bár valaki, vagy ha valaki nem, legalább az idő szülné egy oly eszmét, mely-nél fogva e sok tekintetben jelentékeny bányahelységen és népén legalább a bányászat, s annak termései kezelhetésében könnyítve lenne!” Nem hogy egyes bányák-munkásnak volna 83×8 font termés-aranya, de ha Verespataknak egy legnagyobb részét állítanák is, úgy is messze vetnők a sulykot. Volt idő, mikor volt, de most bizony nincs!

Nincs miért nagyolni magunkat. Adná az ég, hogy mentől hamarabb igaz legyen, mert ha bizony így megy még sokkal, akkor egy új csodátévőre lesz szükségünk, hogy a meddő követek kenyérré változtassa. Tehát ezenel megszugguk tudósító kománknak, alkudják a $83 + 8$ fontból, különben „kötvé hiszünk a komának.”

Folyó hó 2-án Abrudbányán is, e járattalannak képzelt havasok közt, megtette első megjelenését a diligencia. Ezután ide is járn fog, K. Fejérvár felől a zalathnai, M. ország felől pedig a körösi útvonalon. Ez szinte oly nagyszerű a havasi Oláhországra nézt, mint Váradra, s más a vasútvonalban eső városokra a gőzszekér. A topánfalvi, járai útvonal is balad. Topánfalvától Offenbányáig oly felséges út áll már készen, mely-nél felségesebbet Svájczhon sem mutathat.

A múlt héten itt is járt egy némethoni utazó, alig hanem dr. Mommsen ur, megnevezvén egyenlő bányát, s más nemű követ, tovább ment. Kár volt a Csetatet és a Detonatat elkerülni, ha igaz lesz, hogy nem látogatta meg.

Orbok.

KOLOZSVÁRI NAPLÓ.

— Némely híresztelések ellenében meg kell jegyeznünk, hogy a K. Közlöny megszűnésére most éppen kevesebb kilátás mutatkozik mint valaha, midőn e legújabb évnegyedben, érdekes olvasóink részvétele oly örövendetileg nőtt, miképp a korábbi előfizetéshez mérve, nyomott lapjaink ez évnegyedi első és második számának tartalék példányai is elfogyván a kiadótársulatnál, még a szerkesztőségi példányok egy részét is át kellett adnunk népesülő előfizetőink kielégítésére. Ez örövendetes részvétele csak azt találjuk, hogy újabbban érkező t. előfizetőknek ez évnegyedi lapokat csak a két első szám hián vagyunk képesek megküldeni Szerk.

* Lugoson (a Bánáthban) közelebből halt meg az ismeretes fűszér Dr. Heuffel János. E tudományos férfiú fáradhatlan volt a Bánát még eddig tudományosan nem vizsgált Florájának gyűjtögetése és rendezésében. Mint mondják, botanikai gyűjteménye erdélyi cath. püspök Dr. Haynald Lajos ő exója kezébe ment át. Kíváncsot volna — jegyezi meg a bécsi „Presse,” a melytől e hirt kölcsönözzük, — hogy az elhunytak kéziratban hátrahagyott „Enumeratio plantarum Banatus” című dolgozata a tudományos világ használatára kiadassék.

* Hová lett a macska? Hát a bizony, mint a példabeszéd mondja: „nagyot ugrott, egeret fogott.” Az ám! Taufer Ferencz kedélyessége és becsületességéről híres, a d macskája, a melynek tarkabundáját, s főleg azt a néhány szál hosszú bajuszát, sokszor megbámultuk, többé nem található régi helyén, a melyhez évtizedeken át mintegy hisztoriai jogerzettel látszott ragaszkodni. Elköltözött az úgy nevezett „nagy lábosház” mellé, s bizonyára az új helyiséggel sokat nyert; mert tulajdonképp csak most lehet látni, hogy e fűszerkereskedés porcellán- és üvegraktárával egyike a legelsőnek Kolozsvárt. A csinosan felszerelt és berendezett nagybolt már megnyílt, s humoráról és jó portékáiról ismert tulajdonosa elfogadja az üdvözlőket és vásárlókat.

* Vettük a „Szépirodalmi Közlöny” első számát, mely másfélszáz oldalammal, s igen csinos külsővel köszönt be irodalmunkba. Legelől Tomori Anasztáz nyílt levelét olvassuk a szerkesztőhöz, melyben úgy szólva, a vállalat célja és iránya van megszabva, a mennyiben a cikkek alapjául részint az előre kibocsátott program, részint pedig a szerkesztő tervei-nek, s számításainak közelebbi ismerése és jóváhagyása látszik szolgálni. E levél sok életrevaló eszmét, viszonylatokhoz mérve pártolándót, foglal magában. Azonban mint a vállalatra leg-szorosabban vonatkozót, csak két passust emlí-ünk ki, miszerint „sajátjása e derék vállalatnak azon életrevaló üdvös, és a magyar lovas-gazsá jellemhez méltó gondolat: a lapnak összes tisztá jövedelmét visszaárasztni az irodalom bajnokaira, s a lelkes közönségre;” — meg a hol ez mondatik: „Veled és körüléd leszünk számosan, kik megosztjuk veled a gondolatot!” Es ezt Tomori mondja, a kinek szavát elfogadhatjuk garantiajauknak, hogy e vállalat virágozni fog. — Költői műveket hoz Tompától („a megtérő” szép és jó irányu verszet), Jókaitól („Jordaki feje,” mint látszik töredék egy regényből), és Lisznay Kálmántól („Őszi dalok.”) — Székely Józseftől („Kelet költészet” című aesthetikai, igen szelleműs cikket nyújt. Igen sajnáljuk, hogy nem olvashatók végig. Mint látszik technikailag ügyetlen kezelés következtében, néhány példány nemcsak össze-visszahányt hasábokkal, hanem plane hiányosan lön kinyomva, s nekünk épp egy ilyen elvétett példány jutott. Ugyanis a 17. 20. 21. és 24-dik lap kétszer van kinyomva, míg a 18 és 19-nek se híre se hama. Akarjuk hinni, hogy ilyen példány nem sok küldetett szét. A közönség hamar malum ommek veszi az előlét, s éppen egy vállalat kezdetén annyi mint lehangolása a lelkesülésnek, a melylyel már az előfizetési felhívás fogadtatott. — Szégyi Mórának, mint szín-házi referensnek, tanulmányos bevezető cikke méltó helyet foglal a többiek közt. A fővárosi szemle és külföld rovatával befejeztetik a lap. — Az egész számban legértékesebb a Székely József cikke. Kíváncsiak vagyunk a lap további számainra.

* Szajna Marnemegyéből Párisba egy por-nő érkezett, ki a tudományos akademiának be-fog mutattatni. E nő néhány nap előtt zivataros időben a mezőn legeltető tehénét. A zivatar mindinkább fenyegető alakot kezdvén öltetni, a nő egy fa alá húzta magát. De a villám egyszerre lecsap, a tehénét agyonzúzta, a nő pedig aléltan földre rogyott. A nehéz idő e közben elmúlt, s a nő ismét magához tért. Az a nevezetes, hogy midőn ruháját kibonták, a tehén vil-gos másolata ott volt mellén látható. Ily esetek már többször is történtek. Franklin beszéli, hogy egy férfi mellén látható volt egy hivatalnok arczképe, ki annak közelében a villámtól agyonajutott. Az akademia 1786-ki jelentésében ez véromlásnak tulajdonított. 1841-ben Indre-és Loire megyében egy nyárfa közelében a villám két férfit ütött agyon; mindkettő-nek mellén nyárfalevelekhez hasonló foltok voltak láthatók. — A párisi akademia 1847. januárhavi ülésének jelentéseiből olvassuk, hogy egy lugonai delnő égdörgés közben ablakánál állván, némi rázkódást érzett, minden további következmények nélkül. Csakhogy az ablakból egy virág a delnő keblére tisztán lenyomódott, s ez egész életén keresztül látható volt. 1825. szeptemberben Il Buon Servo hajó az Armiro öbölben horgonyzott az adriai tenger bejáratánál, midőn a villám beleütött. — Egy férfi az árbocza tövében agyonütöttet, s hátán látható volt az árboczfára szegzett patkó. — Más hajón egy matröz sujtott agyon, s bal mellett tisztán kivehető volt a 44 szám, hasonmása egy fémcs számnak, mely közelében volt.

* Hannoverából írják, hogy ott olyan szivargyártó gépet találtak fel, a melyet használva, e közkeletű cikkt 25 pettel olcsóbban állítható elő. Örövendünk!

(Adakozás a sófalvi egyháza.) T. Dózsa Dániel ur által beküldetett, Beregszászi Dániel dézsi kereskedő ur adománya 40 pkr., egy bécsi magyar tanuló 2 pft., Koos Ferencz lelkész ur a bukaresti magyaroktól gyűjtélke 10 pft., Orbok Ferencz lelkész ur verespataki gyűjteménye 9 pft., kiegészítve összesen 22 ft. pen-gőben.

T. Sepsi Mihály kékesi lelkész ur által beküldetett Körösi János 1 frt, borzási ekklesia 1 frt 30 kr, Sepsi Mihály 2 frt 30 kr, Lendvai Károly 1 frt 30 kr, Némethi Sándor 2 frt 30 kr, Székely

István 2 frt 39 kr, Száva Gáspár 30 kr, Lőrinczi József 1 frt, Molnos Ádám 30 kr, Molnos Elek 1 frt, Molnos Károly 30 kr, noszolyi h. h. ekklesia 1 frt, Genesi Matild 45 kr, Pap Samu lelkész 2 frt, Móza Lajos 1 frt, Borsos István 30 kr, Pál Károly 2 frt 30 kr, buzai h. h. ekkla 2 frt, ifj. Balázs József lelkész, feketelakiak 3 frt, az ekkla 2 frt, Székely József 2 frt, Nagy Mihály lelkész 30 kr, Somogyi Elek 1 frt, összesen 35 frt 15 $\frac{1}{2}$ kr váltó cédulában.

Vályi Elek, esperes.

Előleges értesítés.

A t. György László ur muzeumi ajándoka Sz. Kövesdről az illető helyre beérkezett; áll pedig az im e tárgyakból:

egy francia pisztolyos kard, egy török portartó ébenfaól, kövekkel és csigákkal kirakva, ezüst szegélylyel; egy darab faragott-kő Kemény János fej-delem kövesdi várából, két dr. lengyel ezüst pénz, 1 dr. akác kövület, 4 dr. kővé váltcsizma, 8 dr. más féle kövület.

KÜLFÖLD.

Ha az angolok ügye Indiában még nem áll is épp oly gonoszul, mint az orosz „Invalide” con amore rajzolja, mely már is a dus örökség felosztására gondol, s azon esetre, ha Angolország nem lenne képes a lázadásnak urává lenni, s Indiát visszahódítani, egész komolysággal tanácsolja a civilisatio s kereskedelem érdekében egy európai védelő erőm felállítását a 200 millio népességű India felett; s ha Palmerston nem érzi is még annak szükségességét, hogy a parlamentet october vagy novemberben összehajja, mint ezt a „M. Post” megnyugtatólag jelenti: csakugyan senki sem tagadhatja a helyzet komoly sőt veszélyes voltát, a ki az „Observer” ime sorait figyelmesen olvassa. A ministeri lap zugolódva az eddigi toborzások csekély sikere ellen, következő panaszkok s jóslói intelmekben tör ki:

„Hogy Angliának a lehető leggyorsabban kell egy jelentékeny hadsereget előteremteni, azt minden oldalról elismerik; de honnan teremjen az elő, oly kérdés, mely a kormánynak szintugy mint a főp-rancsnoknak nagy zavart okoz. Minden módot kigondoltak már, hogy az unjonczok számát szaporítsák; tisztai rangot ígérték azon gentlemanoknak, a kik 100 ka-onát toborznak, az őrnagyoknak alezredesi rangot és 10 tisztipatens osztását, ha 1000 unjonczot szednek; főlemlíték a foglalót, le-szállíták a katonai mértéket: mind hiába, még sem megy kellő számban a toborzás. 40,000 embert küldtünk ugyan Indiába, de — mielőtt a rend helyre lesz állítva, há-romszoroznunk, négy-szerez-nünk kell ezen számot, s egyideig nagy álló had-sereget kell tartanunk Indiában. Új meg új lázadás híre jó; az eddig hű népségek is ingadoznak s unjonczokat adnak a lázadóknak. Ily körülmények közt vagy föl kell hagynunk Indiával, vagy változásoknak kell történni a brit hadsereg szervezetében. A lelkesedés nagy; csakhogy az önkénteseknek kilátást kellene nyújtani, hogy nem közkatónak módjára bannak velők, hogy jobb sorsuk, és kilátásuk lehet előléptetésre. Négy-öt ezredet lehetne így kiállítani. Azonban ez sem elég. Nem százankint, hanem ezrenként kellene jönniök az unjonczok-nak. E végett minden magán embernek föl kellene használnia befolyását a kormány támogatására. Különösen felhívja az „Observer” a lelkészeket.”

— Bombay- és Madrasból is ag-gasztó híreket közölnek magán levelek. Ott sem hisznek a bennszülött csapatok hű-ségében; minden jelenség arra mutat, hogy nemsokára azok is föllázadnak. A katonai állomásokon az angol tisztek előre intéz-keznak magok és családjaik megmentése iránt.

— Az angol sajtó is esikorog a stutt-gardi és weimari összejövetelék fölötti cikkek nagy nyomásától. A „Times” a stuttgárdi összejövetelt III. Napoleon vég-ső diadalának nevezi. „Különben — mond e világ-lap — kevesebb fontossága van annak, mint az ausztriai császár és az orosz czár találkozásának. Ez valóban nagy ér-dekű eseményt idézhet elő, — az egymás-

tól elidegenült pétérvári és bécsi udvarok kiengesztelődését.

— Párisi hírek szerint Nona Szahib nem kevesebb mint 100,000 ember élén áll, és seregének főadata: Kalkutta megtámadása, s az angol hadsereg csak majd az év vége felé fogja 80,000 főig felgyülni. — Londonban hiszik, hogy Delhi el fog esni, s hogy Lucknow, a Gagra folyón felfelé vezető Outram tbnok által fel fog mentetni.

— A mit már egy idő óta ismételve híreltek, hogy Franciaország China ellen ellenséges módon lépend föl, legújabb tudósítások szerint valószínűsítik, hogy az állani. A China elleni francia hadüzenet nagy fontossággal bír, mert egyrészt az angoloknak lehetővé teszi Canton előtti hadseregük egy részének Indiába szállítását; míg másrészt a Chinával; háborubefolyást és hatalmat szerzend Franciaországnak, ott, hol eddig egyedül Anglia érezte karjának súlyát.

— Párisban azon hír kereng, hogy a Dunafejedelemségek ügyét végleg rendezendő értekezlet Párisban november első napjaiban egybe fog ülni. A divánok ugyan összeültek már, de kérdés, nem fogja-e a pártok netán kitorheto harezsa a konferentiának összeülését kissé továbbra halasztani. — A fejedelemségek lakosainak többféle sérelmeik vannak a választások körüli rendtelenségek ellen, hol nem kis szerepet játszott az armány és terrorizmus. A körülményeket természetesen nem vesszük tekintetbe az unio-barátias párisi és brüsseli lapok, melyek az uniót már is bevégtet ténynek tekintik.

A török kormány egy körözyényében újból határozottan kimondja, hogy a dunai fejedelemségeknek egy államra egyesítését nem fogja megengedni. Engedménynek maximuma a közigazgatási fusiora terjed ki.

— A francia felhivatalos sajtó jó képet kezd vágni a orosz játékhöz. Az orosz osztrák császárok találkozásait úgy állítják elő, mintha Napoleon császár a czárt azért kereste volna meg, hogy rávegye a Ferencz József császárral külön értekezésre, s ezáltal minden diplomati zavart Európá sulygyenyében, el akart volna hárítani.

— Mily nagy Párisban a weimári találkozás általi meglepetés, abból is ki lehet látni, hogy Persigny gr. már Londonból jelentést tett volt az orosz és osz-

trák uralkodók ezen találkozási szándékok felől; de a Tuileriákban azt számba sem vették, lehetlennék tartván ily dolgot.

LEGUJABB.

London, oct. 8. (T. S.) A „Morning Chronicle“ jelenti: „Victoria királynő Hindostán császárnőjévé fog kikiáltatni, s valószínűleg már a legközelebbi posta Kalkuttából meg hozza a tudósítást Európába.“

Berlinből írják, hogy a király mostanság sokat betegeskedik. Meglehetősen leli a hideg.

Bécsi börze. october 8-dikán. Erd. urbéri papir 78 1/2. Magyar urbéri papir 78 3/4. Nemzeti kölcsön 82 3/4. Arany darabja 4 fr. 57 1/2 kr. Ezüst 5 3/8.

Tulajdonos és felelős szerkesztő: BERDE ÁRON.

HIVATALOS HIRDETÉSEK.

Kivonatban.

A m.-vásárhelyi cs. k. járás bíróság f. é. sept. 26-ról 4039 sat sz. a. felhívja Siskovics Józsefet, Hegyessy Ferencet, Kászoni Jánost, Váradi Mihályt, Sándor Kristófot, Gerendi László örököseit, Hajnal Lászlót, Vajna Zsigmondot, gróf Mikó Istvánt, Kövendi Zsigmondot, Boér Jánost, Vajda Mártont és azok örököseit, a Jakabli Mártonnak tartozó adósságaiért ügyvéd dr. Scheitz Ant. által indított kereset védelmére. Tárgyalása f. é. oct. 31-kén d. e. 9-kor. Részökre kirendelt ügyvéd Nagy István.

A radnóthi cs. k. járás-hivatalmintörv. szék f. é. sept. 20-ról 703 sz. a. felhívja N. Katalin Mohai N.-né örököseit Vizi Farkasné és Juli-

annát Gezsén, Verzár Józefa öz. Csiki Ferencnének tartozó 158 váltó ft. iránt ügyvéd Nagy Zsigmond által indított kereset védelmére. Tárgyalása f. é. dec. 30-kán d. e. 8-kor. Részökre kirendelt ügyvéd Sáska Sándor, helyettes Bogdán Lajos.

A m.-vásárhelyi cs. k. járás-bíróság f. é. oct. 2-ről 4478 sz. a. felhívja harasztkeréki Farkas Károlyt a Szövérfi Jánosnak tartozó 395 váltó ft. iránt indított kereset védelmére. Tárgyalása f. é. novemb. 7-kén d. e. 9-kor. Részre kirendelt ügyvéd Nagy Zsigmond.

Urbékkárpótlási töke-utalványozás.

A kolozsvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. sept. 10-ről 8368 sz. a. tudatja, hogy Bartha Sándornak és neje Pásztocki Zsuzsánnának kö-

zéplaki, nyercei és tamásfalvi birtoka után 2079 eft. 38 3/4 kr. kárp. töke és járuléka van utalványozva. A követelések beadandók f. é. novemb. 25-éig. Tárgyalása 1858 január 26-n d. e. 3-kor.

A kolozsvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. sept. 10-ről 8365 sz. a. tudatja, hogy báró József Tekla Hollaki Ferencnének mező-bődi és m.-sz.-jakabi birtoka után 12,672 eft. 57 1/4 kr. kárp. töke és járuléka van utalványozva. A követelések beadandók f. é. novemb. 25-éig. Tárgyalása 1858 január 25-kén d. e. 9-kor.

A kolozsvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. sept. 10-ről 8366 sz. a. tudatja, hogy Ujhelyi Gabornak nyercei birtoka után 262 eft. 42 3/4 kr. kárp. töke és járuléka van utalványozva. A követelések beadandók f. é. novemb. 25-éig. Tárgyalása 1858 január 25-én d. e. 10-kor.

A kolozsvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. sept. 17-ről 8595 sz. a. tudatja, hogy Sándor

Mária Gyárfás Lajosnének szász-bungárdi birtoka után 2457 eft. 39 1/4 kr. kárp. töke és járuléka van utalványozva. A követelések beadandók f. é. nov. 27-éig. Tárgyalása 1858 január 27-kén d. e. 9-kor.

A k.-fejérvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. aug. 24-ről 629 sz. a. tudatja, hogy Vay Katalin öz. Zeyk Danielnének oláh-bogatai birtoka után 4259 eft. 24 3/4 kr. kárp. töke és járuléka van utalványozva. A követelések beadandók f. é. novemb. 3-áig. Tárgyalása 1858 január 8-kán d. e. 9-kor.

A k.-fejérvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. aug. 24-ről 2629 sz. a. tudatja, hogy Vay Katalin öz. Zeyk Danielnének pókafalvi és kis-kerek birtoka után 5576 eft. 35 1/4 kr. kárp. töke és járuléka van utalványozva. A követelések beadandók f. é. nov. 3-áig. Tárgyalása 1858 január 8-kán d. e. 9-kor.

(266)

4981 bünt. t. sz. sz.
1857.

Nyomozó-levél.

A károly fejérvári cs. kir. kerületi törvényszéktől. Ő cs. kir. apostoli Felségtől adott tisztá hatalommal fogva, folyó 1857-ik év. 2-ka és 3-ka közli éjszakán, az abrudbányai járásbéli kórházból megszökött, ezen törvényszékidei. 15-kén 3983 szám alatt költ határozatával tolvajság vétkéért büntető kereset alá vetett Bucsás Jüon a mokului nyomozó-levélléppen közzételik.

Nevezett szökevény Erdélyben, az abrudbányai-járársban, károly-fejérvári kerületben fekvő Bisztra-helységben született, ugyanott lakó és az ottani lakosság alá tartozó, 25 éves, görög-egyesült vallásu, nőtelen napszamos; termeteközép-nagy és erős, testalkata erős, arczéke kerek, arczszíne veres-barna, haja gesztenye-barna és ugyanolyan szemszöze; szemei feketék, homloka magas, széles, orra meghajlott, mértékes, szája mérsékelt nagy, fogai fehérek és

(2—3)

épek, bajusza kicsiny és barna, álla kicsiny és kerek. Beszél csupán románul. Különös ismertető jegyei nincsenek. Elszökése alkalmával inggel, gatyával, czondrával, egy pár bocskorral, dűszével és fekete kalappal volt öltözködve, ezen kívül lábain vasbékok voltak.

Ugyanezen szökevény újat bízott leg vagy Erdélynek belsejébe, vagy pedig az Erdélyi határos magyarországi, vagy bánatusi községekbe vette, a hol mint cseplő, vagy mint napszamos dolgot találni reméli.

Minden politikai törvényszéki, rendőri, biztositási és községi hatóságok, ugyszintén a cs. k. esendőrség megtaláltnak ezen szökevény, mint a vagyon-biztositást érdeklőleg általban veszedelmes egyén kikérésére, k. lönösfigyelmet fordítani és azt a megtalálás esetében, vagy az abrudbányai cs. kir. kinyomozó, vagy ezen cs. kir. kerületi törvényszékhez biztos fedezet alatt bekísértetni.

A cs. kir. kerületi törvényszéktől, Károly-Fejérvárt, sept. 19-kén, 1857.

(267)

3201 bünt. t. sz. sz.
1857.

Nyomozó-levél.

A károly-fejérvári cs. kir. megyei törvényszék, a k. cs. kir. Apostoli Felsége általát ruházott hivatalos erejénél fogva, a nápolyi királyságból, Nápolyba született Kiss Józsefet közzéteti; ki is 1853 július 11 és 12-iki közli jelen a n. enyedi cs. kir. nyomozó-bírósnak börtönből megszökött; ki Erdélybe M.-Vásárhelyt lakott és tartozkodott, 32 éves rom cath. vallásu, m.-vásárhelyi születésű Fábán Káival nőstül, vagyonatlan, mestersége szakácság akoriban kis kereskedést üzött, magosterméttel erősstest-alkotásu, hosszú ábrázatu, halovány színű, gesztenye szinű hajja, sötét szöke szemöldökű, sötéték szemű, törpehomlokú, kicsiny száju, egésségesfogú, hegyesallu, elszökésekor kicsiny bajuszt viselt, beszélt magyarul, oláhul és németül, minden más ismertető jegy nélkül, elszökése alkalmával viselt szederjeskék posztó kurtát öltönyt, szürke bő nadrágot nyelen végig sötét-kék stráf volt. Bagaria bőrből készült hosszuszárú csizmát és kicsiny karimájú fekete kalapoc-

(2—3)

kát, ezen egyén a m.-vásárhelyi cs. k. büntető törvényszék által 1851-ben jul. 15-kén tolvaj-ság vétkéért hat havi nehéz vason való börtönrre ítéltetett, mely ítélet az erdélyi főtörvényszéki biztomány által helybe is hagyott. Ezen egyén ki tövisi-kerületi Tibori születésű Barbanon Nicolaj földmivelőn rablási büntényt követelt, a Büntető törvénykönyv 190 és 194-dik §-nál fogva, valamint szintén abrudbányai kerületben felső Podsága melletti Oresteni születésű Blanz Simeon elkövetett tolvaj-ság áthágásáért, ugyan a Büntető-törvénykönyv 171 és 460-dik cikke értelménél fogva és ki az letartóztatási idő közt meg szokott a Büntető-perrendtartás 156 és 140-k §-nál fogva a b/2. alkalmazva ugyanezen említtet Törvénykönyv 300, 381, 382, 384-hoz vad alá helyhez etett jelenleg mind szökevény és ösme, ellen helyeken tartozkodó, nyomozatik.

Felszólítnak minden politikai törvényes rendőri és községi előjárások ezen szökevényt mint a vagyon batorság ellen nagyon veszedelmes egyént szorgalmasan felkerestetni és megtalálás esetében kemény őrizett alatt ezen cs. kir. megyei-törvényszék elébe állítani.

A károly-fejérvári cs. k. megyei-törvényszéktől jul. 18-kán 1857.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

(268)

Haszonbéri hirdetés.

Milos gróf TELEKI JÁNOS ur részéről közhírré tétetik, miként 1-ör: Kolozsvártól öt órai távolságra eső n. sarmási jóságában két nagy kiterjedésű legelő pusztá, u. m. az ugynevezett Gyergyó, mintegy 2000 holdnyi egész kiterjedésben, a benne eső rétekkel, szántóföldekkel és 200 darab jászlas marhára való istállóval együtt; ugy továbbá az ugynevezett „Lárga“ pusztá, mintegy 1200 holdnyi kiterjedésben, mindkettő itató kutakkal és válukkal ellátva, akár mind a kettő egy tt, akár pedig külön bérlőknek a jövő 1858-dik év április elejétől kezdve három egymásután következő évre marhalegeltetésre és hizlalásra haszonbérbe kiadó.

2 or: Ugyan a tisztelt gróf urnak a Kis-Küküllő mellett, Ádamoson, fekvő jóságában egy most ujonnan épült mindennemű kül és bel-készleteivel a legjobb módon ellátva lévő szeszyára, mely 15 mázsa keverésre való, s a keverés lőderővel végeztek, a melybe továbbá egy bő forrásvíz van bevezetve, s a melynek még azon előnye is megvan, hogy az országot mellett és egy hat kövű lisztelő malomnak alig néhány lépésnyire szomszédságában fekszik, haszonbérbe három évre kiadó, s egyezkedés folytán minden órában át is vehető; a szomszéd helységben van 100 öl szárazfa, mely a vállalkozónak jutányos áron átadható.

Ezen haszonbéri tárgyakra vállalkozni kívánók személyesen, vagy bérmentes levelek által jelentsék magokat Kolozsvárt ügyvéd Simon Elek urnál b. középútczái 502 szám alatti háznál, hol a feltételeket megérthetik és véglegesen is végezhetnek.

(256)

Báró Bánffy Albert bonczidai, alsó-zsuki és válszuti jóságaihoz tartozó, és marha hiz-

(1—3)

lálásra igen alkalmas posztái haszonbérbe adandók, — értekezhetni irántok bonczidai ev. ref. lelkész Nagy Elek urnál.

(269)

Boltváltoztatási hirdás.

KRÉMER ÉS RÁLNK

Kolozsváratt, van szerencsájök a minden rendű egy helybéli mint vidéki t. közönségnek tudomására juttatni, miszerint mostanáig a plebánia alatt létezett **férfiruha - raktárakat** ugyanazon sorban a Fröhlich Frigyes ur háza alatti boltba tették át.

Raktárak bőségesen el van látva a legnevezetesebb angol, francia és osztrák gyárakból kikerült mindenféle kelmékkel, s ezekből minden évszakhoz alkalmazott legujabb párisi divat szerinti öltözékekkel. — Továbbá mind a helybéli, mind a vidéki megrendeléseknek ígéri a legpontosabban s gyorsabban elegettenni.

Kolozsvárt, oct. 1-jén, 1857.

(263)

Csöd-Hirdetmény.

A Kraszna mező-városi ev. ref. egyház mai napon tartott közgyűlésén elhatározta, az eddigelő minden három évben változni szokott, s a jelen év november végével megújulandó fiúiskola tanítói állomást állandósítani, a leendő tanítói részére, tisztességes szálláson kívül, 350 ezrt forintokat biztosítván évi fizetésül készpénzben és természetben. Ezen tanítósághoz habár nem mint mulhatatlan feltétel, — a cantori és organistai kötelesség is csatlóva leendő, míg a már intézetbe vett segéd-tanítóság életbe lép. Azon állomásra pályázni kívánók felkértek, hogy e részbeli köllőleg okadozolt, pályázó erkölcsi magaviseletét, s tanítói képességet hittelesen igazoló kérvényeket ez évi

october végéig a „Krasznai év. ref. egyház-tanácsához“ benyujtani sziveskedjenek. Kelt a krasznai ev. ref. egyház sept. 20-án, 1857-ben tartott köz-gyűléséből

Kiadja Gyulay Károly, m. k. egyházi jegyző.

(264)

Hirdetés.

Alulírt saját szállodáját Brassóban, Ó-Brassó külvárosban, az 1-ös sz. a. házban megnyitván, e f. év s h 29-től szerencsájének tartja a nagyérdemű t. cz. közönség figyelmébe ujonnan butorozott s mindennemű kényelemmel ellátott vendégfogadóját, mint a honnan a gyorskocsik indulnak, tiszteltetl ajánlati.

Brassó, sept. 30-án, 1857.

Ludvig Ferencz.

(257)

Serbán Farkas magyar-régényi jóságára több évekre haszonbérbe kiadandó, mely áll: 1-ör. Egy nagy kiterjedésű udvarból, azon lévő kényelmes kö-udvarházból, szükséges gazdasági épületekből.

2-or. A kijavított földkönyv szerint 92 hold és 1025 öl szántóból.

3-or. 33 hold 81 öl kaszálóból.

4-szer. 2 hold 430 öl szőlőből.

5-ör. 6 hold 903 öl terméketlennek czimzett helyből.

6 or. A Marosfolyóján egy 8 kövű jó karban lévő lisztelő malomból, melyek közöl két kö szítás, az ahoz tartozó nagy kiterjedésű kaszáló berkekkel, tutaj-kikötő helyekkel.

Értekezhetni a kivétel árért Magyar-Régényben a tulajdonosnál.

Magyar-Régény, 29-dik sept. 1857.

(258)

Tordán a „CZIFRAFOGADÓ“ név alatt isme-

retes vendéglő, ahoz tartozó külsőkkel együtt f. évi Szent Mihály, vagy november 1-ös napjától kezdődő, több évekre haszonbérbe adandó. Értekezhetni iránta tulajdonos idős Beleg Sándorral M. Szegelyben.

Tordán, 1857 sept. 8

(259)

A zálogos öszvegig eladó.

Zálogban bíráto jóság, a décsi ker let szamosújvári járásában, Noszoly, zombattelke és Czenle helységeiben, 330 holdból álló, melyben, udvarház, szántók, kaszálók, szőlők és erdők befoglalvák. — Értekezhetni iránta, Kolozsvárt belső-közép-utca, 459 sz. első emelet.

(249)

(10—13)

Prohászki és Társa Londonból.

Lakásukat Kolozsvárra tevén át, ajánlják legdivatosabb készítményeiket, minők: Legujabb divatu boárok 2 ftől 10-ig. Victorinek 3 ftől 12-ig. Mántillak 20 ftől 35-ig. Minden rendű Muffok 3 ftől 60-ig. Itt még nem látott Afrikai bőrből készült Muffok 10 ftől 12-ig. Biber férfi mellények 22 ftől 30 ig. B.ber sapkák 10 ftől 12-ig. Vízitől átnem ázható tengeri kutya kabátok 36 ftől 45-ig. Biber kesztyűk, lábkosarak 5-ftől 8-ig. Különbféle férfi kabátok 35 ftől 110-ig. Minden alaku bundák 32 ftől 120-ig. És mindennemű bőrök nagyobb mennyiségben.

A vásárló delnök és uraságok fenczimzett kere-kedésünkben tehetik szives megrendeléseiket Vidékről jövő megrendelések a meghatározott ár megküldésével pontosan teljesítetnek.

Mindenféle szűcs portékák kitisztíttatnak, megújíttatnak vagy becséréltetnek a legjutányosabb áron.